

Vlaanderen
is ondernemen

Modaliteiten Clusterprojecten in de Transitieprioriteiten

VERSIE JULI 2017

Documenten voor opmaak en indiening van een projectaanvraag:

<http://www.vlaio.be/artikel/documenten-voor-projectwerking-van-clusters>

1. Situering

In maart 2016 publiceerde de Vlaamse Regering haar nieuwe toekomstvisie “Visie2050: een langetermijnstrategie voor Vlaanderen”¹. De Vlaamse regering wil van Vlaanderen tegen 2050 een regio maken die sociaal, open, veerkrachtig en internationaal is, die welvaart en welzijn creëert op een innovatieve en duurzame manier, en waarin iedereen meetelt. Om deze doelstellingen te laten slagen, werkt de Vlaamse Regering aan zeven transitieprioriteiten die de noodzakelijke veranderingen sneller moeten helpen realiseren, dit in samenwerking met allerlei actoren in de samenleving. Eén van de actoren die deze transities kunnen ondersteunen zijn de clusters.

Clusters hebben als doelstelling het ontsluiten van onbenut economisch potentieel en de realisatie van competitiviteitsverhogingen bij Vlaamse ondernemingen via een actieve en duurzame samenwerking tussen actoren. In 2017 werd de steun voor de clusterorganisaties van 5 speerpuntclusters en 14 innovatieve bedrijfsnetwerken goedgekeurd². De activiteiten binnen de innovatieclusters kunnen opgesplitst worden tussen enerzijds de activiteiten die gelinkt zijn aan de clustercoördinatie en anderzijds het geheel van activiteiten tussen clusterleden die binnen de innovatieclusters plaatsvinden. Voor de activiteiten tussen clusterleden, langsheen het innovatiespectrum en passend in het realiseren van de actieplannen kunnen innovatieclusters waar mogelijk/nodig beroep doen op steuninstrumenten bij VLAIO, andere Vlaamse agentschappen of de financiële ondersteuning binnen HORIZON2020, EFRO, INTERREG en/of andere Europese fondsen. Speerpuntclusters beschikken ook over geormerkte middelen voor de uitvoering van deze projecten/activiteiten.

Om projecten van speerpuntclusters in de transitieprioriteiten (incl. Flanders’ FOOD) mogelijk te maken, worden op initiatief van de Vlaamse minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport middelen beschikbaar gesteld voor projecten die aansluiten bij de strategie van de speerpuntclusters en de doelstellingen van de transitieprioriteiten Circulaire Economie, Industrie 4.0 of Energie. Dit document beschrijft de modaliteiten voor deze projecten.

2. Modaliteiten 2017

Projecttypes

Voor clusterprojecten in de transitieprioriteiten komen volgende activiteiten voor steun in aanmerking: i) steun aan kennisopbouw en ii) steun aan activiteiten gerelateerd aan kennisopbouw. Het gaat hierbij meer specifiek om dezelfde projecttypes/activiteiten die in 2017 in aanmerking komen voor de speerpuntclusters voor de benutting van hun geormerkte middelen (zie onderstaande tabel). Wijzigingen in de modaliteiten vanaf 2018 zullen tijdig kenbaar gemaakt worden.

De aanvrager dient in overleg met de speerpuntcluster, de transitie-manager en in functie van de vooropgestelde activiteiten het meest geschikte projecttype en hieraan gekoppeld(e) wettelijk kader(s) te kiezen. Meer informatie over deze verschillende projecttypes is terug te vinden in bijlage 1. Er kan hiervoor ook advies ingewonnen worden bij VLAIO.

¹ <https://www.vlaanderen.be/nl/vlaamse-regering/visie-2050>

² <http://www.vlaio.be/themas/clusters>

Activiteiten*	Projecttype	Wettelijk kader
Haalbaarheidsstudies	VIS-studies**	VIS-besluit
	O&O-haalbaarheidsstudies	O&O-besluit
Kennistransfer en –verspreiding	VIS-projecten**	VIS-besluit
Kennisopbouw door meerdere bedrijven, in samenwerking met kenniscentra	ICON-projecten	O&O-besluit + SBO-besluit
	Projecten CoöperatiefPLUS	O&O-besluit
Kennisopbouw door ‘kenniscentra’	VIS-projecten**	VIS-besluit
	SBO-projecten	SBO-besluit

*De aanvragende/uitvoerende organisaties van de genoemde activiteiten zijn bepaald in het wettelijk kader van het gekozen projecttype

**Gezien het aflopen van het VIS-besluit op 31 december 2017 kan voor de projectaanvragen met beslissingsdatum in 2018, geen gebruik meer gemaakt worden van de projecttypes VIS-projecten en VIS-studies.

Naast de indiening van een nieuwe aanvraag, is er ook de mogelijkheid om voor lopende projecten binnen de speerpuntclusterwerking (gefinancierd met geoormerkte middelen) een uitbreiding aan te vragen. De taken van de uitbreiding moeten hoofdzakelijk gericht te zijn op het verder onderzoeken of onderbouwen van het thema van de transitieprioriteit van het reeds lopend onderzoek. Deze taken dienen ook voldoende substantieel te zijn om de additionele subsidietoekenning te kunnen verantwoorden. Indien er overwogen wordt om een dergelijke uitbreiding aan te vragen, dient contact opgenomen te worden met het agentschap om na te gaan welke informatie voor de aanvraag aangeleverd moet worden.

De middelen voor clusterprojecten in de transitieprioriteiten kunnen **niet** ingezet worden voor de financiering van projecten die passen in de reguliere steunkanalen van het Agentschap Innoveren & Ondernemen. Volgende projecttypes komen alvast niet in aanmerking: TETRA, Landbouw-trajecten, VIS-trajecten voor innovatievolgers, coöperatieve O&O-bedrijfsprojecten zonder significante bijdrage van een kenniscentrum, strategische transformatiesteun (STS), groeisubsidies, ...

Ontvankelijkheidsvoorwaarden en aanvraag

Projecten moeten aansluiten bij het competitiviteitsprogramma van de speerpuntcluster én bij tenminste één van de drie transitieprioriteiten: Circulaire Economie, Industrie 4.0 of Energie.

De projecten worden ingediend via de speerpuntcluster. Er wordt aangeraden om reeds in een vroeg stadium contact op te nemen met de speerpuntcluster (zie hoofdstuk meer informatie) om projectideeën en volgende stappen te bespreken. Ook dient zo snel mogelijk en samen met de speerpuntcluster in overleg te worden gegaan met de transitie-manager om de aansluiting met de transitieprioriteit af te toetsen.

Naast de projectspecifieke ontvankelijkheidsvoorwaarden (zie de respectievelijke wettelijke besluiten en handleidingen/richtlijnen voor het indienen van een aanvraag), gelden de volgende specifieke ontvankelijkheidsvoorwaarden:

- projectaanvraag ingediend via de speerpuntcluster of Flanders' FOOD
 - betrokkenheid van minstens 1 andere actor uit het transitiedomein dan de speerpuntcluster
- Andere actoren die hiervoor in aanmerking komen zijn:*
- Kenniscentra (SOC's, universiteiten, hogescholen, collectieve centra, ...)
 - Andere bedrijfsgroeperingen (federaties, Vlaams Innovatiesamenwerkingsverbanden (VIS), IBNs, andere clusters, ad hoc bedrijfsconsortia, ...)

- projectaanvraag omvat een omschrijving over de aansluiting bij en meerwaarde van samenwerking met de transitieprioriteit

Voor een steunbeslissing in 2017 gelden de deadlines voor de indiening van de vooraanmelding en de volledige aanvraag ook als ontvankelijkheidscriteria (zie hoofdstuk Timing).

Voor de projectbeschrijving en de opmaak van de begroting dient gebruik gemaakt te worden van de templates (inclusief eventuele bijhorende richtlijnen voor het indienen van een projectaanvraag) voor de respectievelijke projecttypes. Hiernaast dient elke aanvraag eveneens de aansluiting van het project bij de transitieprioriteit en samenwerking tussen de speerpuntcluster, het projectconsortium en de transitieprioriteit te beschrijven. Hiervoor kan gebruik gemaakt worden van de template “Aanvullende informatie in het kader van clusterprojecten”.

3. Evaluatie

De bestaande procedures van de speerpuntclusters voor de toekenning van de geoormerkte middelen aan projecten vormen de basis voor de evaluatie van de clusterprojecten in de transitieprioriteiten. Additioneel aan de projectspecifieke criteria zal de transitiepartner een evaluatie doen van de bijdrage van het project aan de transitieprioriteit. Per speerpuntcluster zullen er afspraken gemaakt worden hoe deze evaluatie in de bestaande procedure zal worden opgenomen. Afwijkingen van de bestaande procedures van de speerpuntcluster zijn mogelijk, bijv. omwille van timing, thema, In dat geval zullen de speerpuntcluster en VLAIO in onderling overleg een aangepaste procedure afspreken. Alle documenten voor de indiening van een projectaanvraag zijn terug te vinden op <http://www.vlaio.be/artikel/documenten-voor-projectwerking-van-clusters>.

Het criterium “bijdrage aan de transitieprioriteit” omvat de volgende elementen:

- de mate van aansluiting bij de transitieprioriteit en de bijdrage aan de in de startnota en eventuele startverklaring voorgestelde agenda
- de aanpak voor samenwerking en verwachte meerwaarde voor de speerpuntcluster en de transitieprioriteit.

Leidraad bij deze beoordeling zijn 'volgende documenten van de transitieprioriteiten:

- Industrie 4.0: <https://www.vlaanderen.be/nl/vlaamse-regering/industrie-40>
- Circulaire Economie: <https://www.vlaanderen.be/nl/vlaamse-regering/circulaire-economie> (startnota) en <http://www.vlaanderen-circulair.be/nl/startverklaring> (startverklaring)
- Energie: <https://www.vlaanderen.be/nl/vlaamse-regering/energietransitie>

Indien van toepassing, zal er een prioriteitstelling gebeuren op basis van:

- termijn van de beoogde implementatie van de projectresultaten binnen de agenda van de transitieprioriteit (voorkeur gaat naar korte termijn)
- de mate van aansluiting bij de agenda van de transitieprioriteit

Naast de beoordeling op basis van bovenstaande criteria kan de beslissing tot subsidietoekenning genomen worden op basis van volgende overwegingen:

- de mate waarin het project versterkend werkt voor de projectportfolio van de betrokken innovatieclusters;
- de spreiding van de projecten over de transitieprioriteiten.

4. Timing

De timing van de indiening en evaluatie van de projectaanvragen volgt de timing van de projectwerking van de speerpuntcluster. Deze timing wordt jaarlijks in onderling overleg tussen de speerpuntcluster en VLAIO afgesproken.

Voor projecten waarvan nog een beslissing in 2017 gewenst is, geldt het volgende tijdsplan:

8 september 2017	Laatst mogelijke indiening vooraanmelding via clusters@vlaio.be (ontvankelijkheidscriterium)
1 oktober 2017	Laatst mogelijke indiening aanvraag via clusters@vlaio.be .
December 2017	Beslissing door beslissingscomité bij het Hermesfonds.

5. Meer informatie

Geïnteresseerde projectpartners kunnen voor verdere vragen of bespreking van projectideeën contact opnemen met de speerpuntclusters, de transitie managers of VLAIO (clusters@vlaio.be):

Contactgegevens speerpuntclusters:

- CATALISTI : <http://catalisti.be/>
- Flux50 : www.flux50.com
- Flanders FOOD : <http://www.flandersfood.com/>
- SIM : <http://www.sim-flanders.be/>
- VIL : <http://www.vil.be/>

Contactgegevens transitie managers:

- Circulaire Economie: Jiska Verhulst (Jiska.verhulst@ovam.be)
- Industrie 4.0: Leo Van de Look (leo.vandelooock@vlaio.be)
- Energie: Jan Vereecke (jan.vereecke@vea.be)

Checklist

Bij het indienen van uw projectaanvraag controleert u best aan de hand van onderstaande checklist of alle informatie aan het agentschap bezorgd werd:

- Projectbeschrijving (inclusief bijlagen naargelang het projecttype)
- Projectbegroting
- Bijlage betreffende aansluiting en samenwerking met transitieprioriteit
- Samenwerkingsovereenkomst indien van toepassing

Controleer ook steeds of u gebruik maakt van de juiste templates. Alle documenten voor de indiening van een projectaanvraag zijn terug te vinden op <http://www.vlaio.be/artikel/documenten-voor-projectwerking-van-clusters>.

Bijlage: Projecttypes

Situering

Innovatieclusters hebben als opdracht om bedrijven en kennisactoren maximaal te laten samenwerken en op basis van een actieplan/competitiviteitsprogramma activiteiten en/of samenwerkingsprojecten langsheen het innovatiespectrum op te zetten.

In deze bijlage worden de projecttypes toegelicht waarvan gebruik gemaakt kan worden voor de oproep interclusterprojecten en de projecten in de transitieprioriteiten Energie, Circulaire Economie en Industrie 4.0.

Alle documenten voor de indiening van een projectaanvraag zijn terug te vinden op <http://www.vlaio.be/artikel/documenten-voor-projectwerking-van-clusters>.

Projecttypes voor clusterprojecten

VIS-studies (haalbaarheidsstudies)

VIS-studies zijn studies die uitgevoerd worden onder het VIS-besluit met als doelstelling het uitwerken van een concreet plan van aanpak voor of het nagaan van de haalbaarheid van een later innovatietraject ten behoeve van een brede groep van bedrijven. In functie van de mogelijke innovatietrajecten kunnen VIS-studies door innovatieclusters ingediend worden.

Innovatieclusters kunnen VIS-studies (laten) uitvoeren onder het **VIS**-besluit voor zover zij (of de aanvragers) voldoen aan de voorwaarden van dit besluit.

De begroting van VIS-studies wordt beperkt tot 100 dzEUR steun met een maximale duur van 1 jaar.

VIS-projecten (kennisopbouw-vertaling-diffusie)

VIS-projecten zijn collectieve projecten die uitgevoerd worden onder het VIS-besluit en die typisch gericht zijn op een brede groep van bedrijven die zelf geen of slechts beperkte onderzoekscapaciteit hebben. Binnen het VIS-kader kunnen projecten uitgevoerd worden van kennisopbouw (collectief onderzoek) en/of kennisverspreiding (innovatiestimulering).

Innovatieclusters kunnen projecten (laten) uitvoeren onder het **VIS**-besluit voor zover zij (of de aanvragers) voldoen aan de voorwaarden van dit besluit.

Bedrijven kunnen aan de projecten deelnemen via de gebruikersgroep, maar kunnen zelf niet als begunstigde optreden in een project (VIS-Besluit=indirecte steun aan bedrijven op basis van de de-minimisregel). In geval van puur uitvoerende taken (resultaatsverbintenis) kunnen bedrijven wel (beperkt) optreden als onderaannemer.

De begroting van VIS-projecten wordt beperkt tot 500 dzEUR steun. De projectduur van een VIS-project bedraagt maximum 2 jaar. Mits motivatie kan dit uitgebreid worden tot 4 jaar.

Bedrijfssteun, haalbaarheidsstudies

Haalbaarheidsstudies zijn studies die zich bevinden aan het begin van een innovatietraject, waar de globale haalbaarheid en de relevantie van verdere investeringen in onderzoek, ontwikkeling en innovatie moet nagegaan worden.

Dergelijke studies moeten voldoen aan volgende voorwaarden:

- De haalbaarheidsstudies moeten in principe gevolgd worden door een belangrijk O&O&I-natraject. Kleine onderzoeks- of ontwikkelingsprojecten die gericht zijn op een korte termijn resultaat zijn geen steunbare haalbaarheidsstudies.
- De innovatie die met het project beoogd wordt moet het potentieel hebben voor voldoende valorisatie in Vlaanderen, zonder dat dit in detail of kwantitatief moet uitgewerkt worden bij de start voor de haalbaarheidsstudie.
- De studie moet geïntegreerd de relevante aspecten bekijken, zowel technische aspecten als business aspecten en eventuele problematiek rond intellectuele eigendom. De aard van de gesteunde activiteiten is niet doorslaggevend, wel of ze bijdragen tot kennisopbouw die een betere inschatting toelaat van de risico's en opportuniteiten bij de afweging van de investering in een verder substantieel traject van O&O&I.

Projecten die louter ideeëngeneratie, een marktstudie of korte termijn problem solving omvatten, komen niet in aanmerking.

Haalbaarheidsstudies moeten ingediend worden door minstens 3 onafhankelijke ondernemingen met (toekomstige) activiteiten in het Vlaamse gewest, waarbij minimum 2 bedrijven lid zijn van een innovatiecluster.

Deze haalbaarheidsstudies worden toegekend onder de voorwaarden van het O&O-besluit. De begroting wordt beperkt tot 50 dzEUR steun met een maximale duur van 1 jaar.

Bedrijfssteun, coöperatiefPLUS

CoöperatiefPLUS projecten zijn coöperatieve bedrijfsprojecten met bovendien een substantiële samenwerking tussen de ondernemingen en kenniscentra. De kenniscentra hebben ten minste een 30% aandeel in de projectbegroting. Het coöperatief bedrijfsluik bestaat uit 3 of meer onafhankelijke ondernemingen, waarvan minstens 1 kmo, in evenwichtige verhouding (geen partner > 70% van budget).

De subsidie voor coöperatiefPLUS-projecten wordt toegekend onder de voorwaarden van bedrijfssteun (O&O-besluit). De projectduur van een coöperatiefPLUS-project bedraagt in principe 2 jaar. Mits motivatie kan dit uitgebreid worden tot maximaal 3 jaar.

ICON-interdisciplinair coöperatief onderzoek

ICON-projecten zijn onderzoeksprojecten, georiënteerd naar bedrijfsnoden, met een evenwichtige samenwerking tussen ondernemingen en onderzoeksorganisaties. Dit houdt in:

- Het bedrijfsaandeel is minstens 50% van de begroting (van het gesteunde project).
- Het bedrijfsproject is een coöperatief project met 3 of meer onafhankelijke ondernemingen, waarbij er geen partner is met > 70% van het budget.

Er bestaat een gezamenlijk belang maar zowel universiteit als ondernemingen hebben een eigen valorisatierationale.

Het doel van ICON-projecten is om de bestaande strategische onderzoekscapaciteit beter te benutten via samenwerking met bedrijven. De subsidie wordt toegekend op basis van een combinatie van steun aan kennisinstellingen aan 100% (SBO-besluit) met bedrijfssteun (O&O-besluit).

In vergelijking met coöperatieve projecten is de ICON-formule enkel van toepassing als er binnen het project een duidelijke component is voor onderzoeksorganisaties die zich onderscheidt van de bedrijfshorizon door

een uitsproken kennisopbouw, hoog risico en een valorisatiepotentieel dat ruimer is dan de horizon van de betrokken bedrijven. De activiteiten van de onderzoeksorganisaties die volledig ten dienste staan van de bedrijven horen thuis in het bedrijfsproject dat gesteund wordt onder het O&O-besluit.

De projectduur van een ICON-project bedraagt in principe 2 jaar. Mits motivatie kan dit uitgebreid worden tot maximaal 3 jaar.

SBO - Strategisch basisonderzoek

SBO-projecten richten zich op vernieuwend en hoog risico onderzoek dat in geval van succes aanleiding zal geven tot toepassingen via transfer naar ondernemingen. De projecten worden uitgevoerd door onderzoeksorganisaties (volgens kaderregeling), al dan niet in samenwerking met ondernemingen. Dit type van onderzoek is gericht op de lange termijn.

Als richtlijn voor de grootteorde van een SBO-projectbudget wordt 1 tot 2 miljoen euro vooropgesteld. De projectduur van een SBO-project bedraagt in principe vier jaar. Gezien de opdracht van de innovatieclusters om op relatief korte termijn innovatie(s) te realiseren bij een ruime groep van bedrijven, gaat de voorkeur naar kortlopende en kleinere projecten (circa 2 jaar) waarbij de concrete bereidheid tot implementatie van de resultaten bij de bedrijven wordt aangetoond.

De subsidie voor een SBO-project wordt toegekend op basis van de steun aan kennisinstellingen (SBO-besluit).

Agentschap
Innoveren & Ondernemen
Koning Albert II-laan 35 bus 12
1030 Brussel
www.vlaio.be